

BESLUT

2011-11-25

Dnr 511-136-06

Naturvårdsenheten
Johan Bohlin

Enligt sändlista

BILDANDE AV NATURRESERVATET DUNDERN, TORSBY KOMMUN

BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen det område som avgränsas med den svarta heldragna linjen på kartan i bilaga 1 som naturreservat.

Reservatets namn ska vara *Naturreservatet Dundern*.

Syfte med reservatet

Naturreservatet Dundern bildas i syfte att bevara biologisk mångfald i ett stort område med skogar och våtmarker med dess flora och fauna. Områdets hydrologi ska vara opåverkad av negativa ingrepp. Delar av naturreservatet ingår i det europeiska nätverket Natura 2000. De naturtyper som finns där bör förekomma i en omfattning så att reservatet bidrar till gynnsam bevarandestatus för arter och naturtyper i den biogeografiska regionen. Inom ramen för syftet ska möjligheter till naturupplevelser och rörligt friluftsliv stödjas. Bildandet av naturreservatet syftar också till att bibehålla de öppna "skogsängar" som finns i området.

Syftet uppnås genom att skog och myr tillåts att utvecklas fritt genom intern dynamik. Exploateringar och arbetsföretag i området förhindras, och områdets naturliga hydrologi skyddas från fysisk påverkan. Skogsängarna bibehålls genom att de hålls fria från träd och buskar.

Länsstyrelsen är förvaltare av naturreservatet.

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla.

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 4).

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under A, B och C nedan, samt fastställd skötselplan.

Föreskrifterna ska heller inte utgöra hinder för Länsstyrelsen eller av Länsstyrelsen utsedd uppdragstagare att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv inom naturreservatet.

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter, om det finns särskilda skäl.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i den rätt att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet:

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det i naturreservatet förbjudet att:

1. bedriva någon form av skogsbruk samt ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälla
2. bedriva täkt och annan verksamhet som förändrar området yttre former som att schakta, tippa, gräva, dika eller anordna upplag
3. dra fram mark- eller luftledning
4. uppföra byggnad eller annan anläggning
5. bedriva markförbättringsåtgärd som kalkning eller gödsling
6. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
7. framföra motordrivna fordon annat än på väg som är avsedd för motortrafik. Undantag gäller för älgragare eller liknande som behövs för uttransport av större vilt (älg, hjort, björn, vildsvin) från området i samband med den jakt som är tillåten i naturreservatet. Uttransporten ska ske så att spårbildning inte sker.

Föreskriften A1 utgör inte hinder för underhåll av befintliga älgpass genom att ta bort sly och kvistar. Föreskriften A2 utgör inte hinder för normalt underhåll av skogsbilvägarna i nordost och söder (se karta bilaga 5). Underhållet får inte innebära åtgärder eller åverkan utanför befintlig väggrop och befintliga diken. Föreskriften A5 utgör inte hinder för våtmarkskalkning av Vottso under förutsättning att det sker med grovkalk eller motsvarande, samt att spridningen sker på uppdrag av länsstyrelsen och på så sätt att påverkan på intilliggande skog undviks.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång:

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av naturreservatets yttergränser enligt svensk standard 03 15 22 och Naturvårdsverkets anvisningar
2. anläggande av parkeringsplats
3. uppsättande av informationstavlor vid p-plats och kulturlämningar
4. anläggande, utmärkning och underhåll av led
5. anläggande av vindskydd och eldstad
6. röjning av träd och buskar vid kulturlämningar och på öppna skogsängar
7. Kalkning av Vottso i naturvårdande syfte

För en mer detaljerad redovisning av vad föreskrifterna under B innebär hänvisas till gällande skötselplan för området.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i, samt om ordningen i reservatet i övrigt (gäller även markägare och innehavare av särskild rätt):

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det i naturreservatet förbjudet att:

1. samla in ryggradslösa djur, t ex skalbaggar, snäckor och fjärilar
2. samla in mossor, lavar och vedsvampar
3. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar
4. utan länsstyrelsens tillstånd i näringssyfte organiserat utnyttja området, samt för skolor och institutioner att regelmässigt utnyttja området för att utföra vetenskapliga eller andra undersökningar
5. framföra fordon

Föreskriften C5 utgör inte hinder för hämtning av fällt vilt enligt terrängkörningsförordningen (1975:594 1§) under förutsättning att fordon med lågt marktryck används så att spårbildning inte sker.

Länsstyrelsen beslutar att ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder ikraft tre veckor efter den dag författningen utkommit från trycket i länets författningssamling. Enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller dessa föreskrifter omedelbart efter ikraftträdande, även om de överklagas.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen en skötselplan för naturreservatet (se bilaga 4). Skötselplanen kan vid behov revideras inom ramen för syfte och föreskrifter i beslutet.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Naturreservatet Dundern
Län	Värmland
Kommun	Torsby
N2000-beteckning	SE0610201 Dundern
Lägesbeskrivning	8 km nordväst Bjurberget
Församling/Socken	Södra Finnskoga
Topografisk karta	13CSV, 13CSO och 13CNO
Ekonomisk karta	13C4e, 13C4f och 13C5f
Naturgeografisk region	30a, Norrlands vågiga bergkullterräng
Fastighetsknutna rättigheter som reservatet berör	Staten har genom servitut rätt till väg över stamfastigheten till reservatet.
Fastigheter	Falltorp 1:27
Areal	273 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen Värmland

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Ärendets beredning

Områdets förekomst av gamla naturliga skogar med höga naturvärden har uppmärksammats tidigare. I en rapport från en inventering av naturskogar i Värmland (Hallingbäck, 1978) redovisas ett område runt Hundmyren som ett ordinärt naturskogsområde. I samband med nyckelbiotopsinventeringen (1995-98) avgränsades flera värdefulla områden inom reservatsförslaget. Två områden förslogs senare ingå i EU:s nätverk av skyddad natur (Natura2000). 2005 inleddes diskussioner med Bergvik Skog AB om ett köp av de mest värdefulla delarna. Affären slutfördes i december 2005.

Synpunkter från remissinstanser och sakägare

Skogsstyrelsen och Torsby Finnkulturcentrum har inga invändningar mot beslut om naturreservatet Dundern. Torsby Finnkulturcentrum framhåller värdet av att områdets skogsängar hålls öppna i och med att detta också är positivt för ett bevarande av områdets kulturhistoriska värden.

Torsby kommun framhåller att området är utpekad som mark för naturvård i kommunens översiktsplan (Öp 2010). Kommunen skriver även att delar av området berörs av den vindkraftsplan som är under utarbetande, men att det är i så ringa omfattning att det inte anses påverka möjligheterna till etablering av vindkraft i någon större utsträckning. Torsby kommun påpekar också att Nordvärmlands snöskoterklubb har en skoterled som eventuellt berörs av reservatsbildningen.

Wermlands Ornitologiska Föreningen framhåller att ett skydd av området är extra värdefullt, dels eftersom det är ganska stort, och dels eftersom det ligger i närheten av flera andra naturreservat.

Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter

Den skoterled som nämns i yttrandet från Torsby kommun passerar inte genom det föreslagna naturreservatet.

LÄNSSTYRELSENS MOTIVERING OCH INTRESSEPRÖVNING

Beskrivning av omgivande landskap och reservatet

Dundern ligger i en utpekad värdetrakt med en hög koncentration av gamla skogsbestånd med naturvärden som i hög grad är knutna till granskog med inslag av lövträd som björk, asp, rönn

BESLUT

2011-11-25

Dnr: 511-136-06

och sälg. Delar av det aktuella området har tidigare uppmärksammats både i samband med en urskogsinventeringen (1972), en naturskogsinventering i Värmlands län (Hallingbäck 1978) och nyckelbiotopsinventeringen på dåvarande Stora Ensos marker. Öster om Dundern finns naturreservaten Ivana och Gartosofta, och norr om Dundern naturreservaten Mammassberg och Soienmagg; alla med liknande naturtyp och arter som på Dundern. Vid Dundern-områdets nordvästra hörn finns en stor nyckelbiotop på berget Heinaho. Där har en uppgörelse nyligen träffats med markägarna, och planering för naturreservat påbörjats.

Det föreslagna naturreservatet Dundern omfattar 273 hektar och utgörs till stor del av gammal (90-130 år) granskog med varierande inslag av lövträd som asp, björk, sälg och rönn. Delar (29,2 + 120,4 hektar) av det föreslagna reservatet ingår sedan tidigare i EU:s nätverk för skyddad natur – Natura 2000. Under 1998 genomförde dåvarande ägaren Stora Enso en inventering av nyckelbiotoper i området. Drygt 73 hektar av det aktuella området pekades då ut som nyckelbiotop och 31 hektar som naturvärdesobjekt.

Med värmländska mått mänt är Dundern-området ett osedvanligt stort område med sammanhängande gammal, naturskogsartad skog. I östra delen av området finns resterna av tre torp med omgivande inägor. Torpen var bebodda fram till 1950-talet, och har genom skogsbyte samt åker- och ängsbruk givetvis haft en påverkan på skogen och miljön i den delen av Dundern. Tydligaste resterna idag är de öppna inägorna med torrängsartad vegetation och de lövrika partierna på den gamla ängsmarken. Området ligger på 550-600 meters höjd, och med undantag av de små våtmarkerna är i stort sett hela området kuperat av de fyra höjderna Dundern, Binninoppi, Soskonmagg och Hebbobjerti

Av de arter som påträffats i området kan särskilt nämnas långt broktagel, tretåig hackspett, järpe, lavskrika och gråspett.

Motiv till skydd

Länsstyrelsen gör bedömningen att detta är ett mycket skyddsvärt område med förekomst av arter och naturtyper vars fortlevnad i området endast kan säkras genom att det undantages från skogsbruk och andra åtgärder med negativ påverkan på den gamla skogens struktur och utbredning samt våtmarkernas hydrologi.

Överensstämmelse med planer, internationella åtaganden, miljö kvalitetsmål m.m.

Bildandet av naturreservatet Dundern är en del i Länsstyrelsens arbete med miljö kvalitetsmålen Levande skogar, Myllrande våtmarker samt Ett rikt växt- och djurliv. Beslutet är även ett led i Sveriges internationella åtaganden (Natura 2000) om skydd av den biologiska mångfalden samtidigt som det bidrar till att uppfylla Åtgärdsprogrammet för arten långt broktagel

Beslutet bedöms vara förenligt med en från allmän synpunkt godtagbar användning av mark- och vattenresurserna enligt 3 och 4 kap. miljöbalken. Beslutet strider inte mot kommunal översiktsplan eller detaljplan och är därmed förenligt med 7 kap. 8 § miljöbalken. Beslutet är

inte i konflikt med koncessioner eller undersökningstillstånd för gruvnäringen, enligt den information Länsstyrelsen fått av Sveriges geologiska undersökning (SGU).

Intresseprövning

I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde. Länsstyrelsen bedömer att den avgränsning av reservatet och de inskränkningar som görs i rätten att använda mark- och vattenområden är nödvändiga, och att de inte går längre än vad som behövs för att tillgodose syftet med reservatet. Länsstyrelsens ställningstagande i denna del har skett med tillämpning av proportionalitetsprincipen.

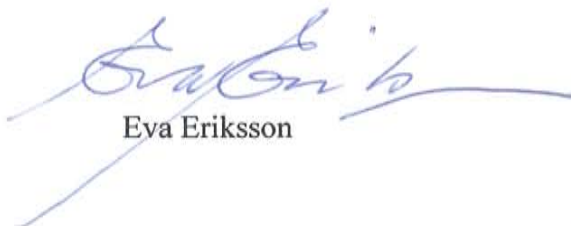
Upplysningar

Länsstyrelsen är enligt punkten A2, bilagan till förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken, ansvarig för att bedriva tillsyn över reservatet. I tillsynen ingår att övervaka att reservatsföreskrifterna följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Eftersom området syftar till att bevara biologisk mångfald ska eventuella vindfällen och stormskadad skog lämnas. Bestämmelserna i 5, 6 och 10 §§ skogsvårdslagen (1979:429) ska inte tillämpas inom naturreservatet.

Hur man överklagar, se bilaga 7

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Eva Eriksson. Föredragande har varit avdelningsdirektör Johan Bohlin. I den slutliga handläggningen har även deltagit chefsjurist Lars-Ove Olsson, antikvarie Fredrik Berg, enhetschef Anders Walldorf, verksamhetschef Torben Ericson samt länsråd Björn Sandborgh.

Eva Eriksson

Johan Bohlin

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Områdesbeskrivning
4. Skötselplan
5. Karta som visar skogsbilvägar där underhåll får utföras
6. Naturtypskarta för de delar som ingår i Natura2000
7. Hur man överklagar

Sändlista

Bergvik Skog Väst AB, Trotskatan 25, 791 71 FALUN

StoraEnso Skog AB, Östmarksvägen 5, 685 33 TORSBY

Torsby kommun, 685 30 TORSBY

Skogsstyrelsen Region Svea, Box 387, 651 09 KARLSTAD

Naturskyddsföreningen, Länsförbundet i Värmland, Verkstadsgatan 1, 652 19 KARLSTAD

Wermlands Ornitologiska Förening, c/o Rolf Tidemalm, Ställ Överbyn 5, 685 94 TORSBY

Värmlands Botaniska Förening, c/o Per Larsson, Fallängsvägen 39 A,
671 51 ARVIKA

Värmlands läns jaktvårdsförbund, Box 65, 660 60 MOLKOM

LRF, Länsförbundet i Värmlands län, Köpmannagatan 2^{4tr}, 652 26 Karlstad

Torsby kommun, Finnkulturcentrum, 685 80 TORSBY

Samhällsbyggnad

Miljöanalys